

KURAA MESTARILLE

Betonimylläri Asikainen löytää vuotamattoman paikan pressukatoksen alta. Hän istahtaa tyytyväisenä sementtisäkkien päälle ja pistää nortin huuleen. Kun harmaa savu pöllähtää sieraimista, se jää leijailemaan matalapaineessa katokseen ja pitää äkäiset hyttyset loitolla. Myllyssä pyörii aamun ensimmäinen satsi.

Kun varastomiehen radiossa kuuluu kello seitsemän aikamerkki, tämä rientää ulos ja iskee moskalla ilmassa riippuvaan rataiskonpätkään. Se helähtää niin kuuluvasti, että työmiehiä alkaa purkautua pihalle työmaaparakeista. He ahtautuvat ruokalan räystään suojaan odottelemaan työnjakoa. Itse olen aamuisella pyörämatkalla kastunut läpimäräksi, joten en edes yritä ahtautua muiden joukkoon.

Vastaava mestari, lähes kuusikymppinen mies, tulee ulos työmaakopistaan, pistää valkoisen kypärän päähänsä ja murahtaa huomenet. Mies kiroilee huonoa säätä, mutta toteaa sen olevan tasapuolinen niin porvarille kuin kommunistille.

Räystään alta joku kuittaa.

— Hyvä se on herrojen sisällä papereita plärätä, kun me duunarit joudutaan rehkimään sateessa persreikää myöten märkänä.

Mesu ei ole kommentista moksiskaan, vaan muutamassa minuutissa työt on jaettu ja miehet hajaantuvat tehtäviinsä.

Mestarin lisäksi pihalle jää valkoisiin haalareihin sonnustautunut nelikymppinen mies ja minä. Miehet juttelevat jotakin. Aavistan liittyväni keskusteluun, koska olen edelleen vailla päivän kohdetta ja mestari osoittelee silloin tällöin suuntaani. Valkohaalarinen näyttää tyytymättömältä, mutta lopulta he pääsevät jonkinlaiseen sopuun. Mesu vinkkaa minut luokseen.

— Tämä Heinonen on tullut tekemään meille kellarin lattiat, ja sinä sekä Asikainen saatte kärrätä hänelle massat. Jos tulee väsy tai kiire, niin otetaan kolmas avuksi.

Pomo lähtee konttorin suuntaan, ja jäämme lattiamestari Heinosen kanssa tihkusateeseen. Miehen yrmeästä ilmeestä aavistan, ettei tästä koidu mitään hauskaa. Ikään kuin vahvistukseksi Heinonen alkaa marmatuksen.

— Helvetin helvetti! Aina sama juttu. Luuleeks toi mesu, että se Asikainen mitään kärrää? Sen polvi on paskana, eikä se muutenkaan ole itseään töillä koskaan reväyttänyt. Ootko sä kärrännyt ennen?

— Olen mä tehnyt kellariin sorapohjat ja kärrännyt väliseinien tiilet muurareille.

— Se on poju lasten leikkiä, voi saatanan saatana! Keikka kusee ennen kuin on ees alkanu!

Telinetimpuri on rakentanut muutamasta leveästä lankusta kömpelön kärräystien kellariin. Seuraan valkohaalarin perässä, kun tämä kiroilee huonoa kärräyslankutusta, kantaessaan oikolautaa ja pitkää sliippauslastaa kainalossaan.

— Mitä helvettiä sä perässä kuljet! Kuraa tänne, niin kuin olis jo!

Lähden nolona hakemaan lattiamassaa. Asikainen häärää myllyllä. Otan kapeasarviset betonikärryt ja kippaan ne täyteen vetelää kuraa. Asikainen huutaa.

— Älä nyt jumalauta täyteen laita! Laakongit on niin huonot, että tulee akat. Voit olla saletissa, etten ala kärrää yhtään kuormaa, vaikka pomo niin sanokin. Hyvä kun tällä polvella pystyy tätä myllyä hoitaan.

Tartun kahvoin ja lähden kohti rakennusta. Vaikka kärryt nuljuavat oudosti, onnistun saamaan kuorman perille käytävän päähän,

— Kippaa tänne ja sassiin uutta! Missä helvetissä sä olet oikein kupannu! Ei tästä tule lasta eikä paskaa, jollei kama ala kulkea ihan eri tahtiin!

Kärrään tauotta, ja joka kerta kipatessani kuorman, Heinonen kiroaa ja sättii hitauttani. Urakka kusee.

Tulipunaiset kämmenet ja sormet alkavat kuumeta ja nousta rakoille. Sateen kastelemat kädensijat ovat liukkaat ja vaativat kovaa puristamista. Kuittaan varastomieheltä rukkaset, mutta tilanne ei enää parane. Pumpppaan samalla kottarin pyörän kivikovaksi. Nuljuaminen loppuu ja nyt niitä on huomattavasti kevyempi käsitellä.

Iltapäivällä sade taukoaa. Hiki valuu ristiselästä ja liimaa paidan ihoon. Käsivarret ja reidet eivät enää tunnu omilta. Vesikelloilla olevat rakot repeilevät rukkasten sisällä.

Timpuri käy siirtämässä kärräyslankut toiseen suuntaan, jotta niitä pitkin pääsee uusiin huoneisiin.

Kerään kaikki voimani saadakseni vauhtia edessä olevaan nousuun. Lähestyn juoksuaskelin laakunkia. Raskaat betonikärret notkahtavat uhkaavasti, kun pyörä osuu päästään viilletylle lankulle. Vauhti riittää juuri ja juuri ylös oviaukolle. En voi pysähtyä sekunniksikaan, sillä uusi lankutus on niin kapea, ettei minulla ole mahdollisuutta tukiaskeleihin. Annan kärren ylittää kynnyksen ja pitelen aisoista kiinni, kun ne lähtevät kiihtyvällä vauhdilla laskeutumaan kellarin käytävään. Painatan koko painollani takatallaa, mutta uudet lankut ovat liukkaat, eikä siitä ole apua. Kottarien vauhti kiihtyy.

Monen tunnin keskeytymättömän kärräyksen seurauksena en jaksa taistella painovoimaa vastaan, vaan raskaat kärret alkavat kaartaa vasemmalle. Vaikka väännän kaikin voimin aisoista, pyörä putoaa lankulta ja kärret kaatuvat kyljelleen. Harmaa massa leviää seinän vieressä makaavan lämpöpatteripakkauksen päälle. Kaatuminen aiheuttaa kovan rysähdyksen. Kuulen, kun lattiamies Heinonen huutaa kellarikäytävän päästä.

— Voi helvetin tunari! Perkele näistä hommista ei tule hevon vittua! Tänne palkataan kaikenmaailman hanttapuleja tai koulupoikia miesten hommiin! Jumalauta, urakka kusee, kun ei edes massaa tule perille. Nyt on sitte patteritkin paskana!

— Sori nyt, mutta ote lipes. Toi uusi luiska on niin liukas, ettei talla pidä. Koita itte, jos et usko.

— Saatana! Pitäiskö vielä mun massatkin kärrätä. Älä poika unta nää. Nyt sitä kamaa tänne ja sassiin. Iso ja tyhmä kuin vasemman jalan saapas!

Lapioin massat takaisin kärryyn. En ehdi huuhdella pattereita, vaan työnnän vajaan kuorman lattiamiehelle ja lähdän juoksujalkaa hakemaan uutta.

Huomaan puhuvani itsekseni. Vannon näyttäväni tälle mulkulle kuinka se kohta hukkuu massaansa. Mumisen puoliääneen: *Luen itteni inssiksi. Menen sitten apinan selän taakse kyselemään, miksei tule valmista tämän enempää. Käykö Heinosen selälle sliippaaminen, vai laiskottaako?*

Onneksi päivä on pulkassa ja pääsen kotiin. Äiti on kauhuissaan, kun näkee vesikelloille menneet kämmeneni. Hän desinfioi niitä ja lupaa suihkun jälkeen laittaa haavavoidetta.

Seuraava havaintoni iltapalan jälkeen on kellon soiminen aamukuudelta.

Aamun työnjaossa pomo vinkkaa luokseen. Olen varma, että patterien sotkemisesta tulee satikutia. Vastaava mestari kuitenkin puhelee hiljaisella äänellä.

— Kuulin eilisestä. Tämä Heinonen on alan miehiä, mutta aina se on itkemässä jostakin. Nyt se kuitenkin pyytää, että mun pitäis antaa sille se sama iso koltainen kuin eilen. Kärräsit kuulemma niin perkeleesti massaa koko päivän ja vielä ihan yksinäsi. Se oli kuule paljon sanottu siltä mieheltä!

— No, ei sille mikään kelvannut, vaikka sai massat kuuden huoneen pohjille. Vittuili koko päivän, että kippaan aina väärään paikkaan ja että sitä oli milloin liikaa, milloin liian vähän. Urakka kuulemma meni pakkaselle mun takia.

— Eikä mennyt! Jaksaisitko vielä tämän päivän, niin saadaan kellarin lattiat tehtyä. Muuta apua en nyt saa sulle mistään saa.

– Pitää yrittää.

– Saat tuplana piiskarahan, jos pidät Heinosen poissa konttorilta itkemästä.

Mylläri Asikainen on jo tehnyt ensimmäisen erän massaa. Kippaan käräyt ääriä myöten täyteen ja lähden kohti rakennusta. Vasta nyt tajuan, kuinka kipeinä kaikki lihakseni ovat eilisestä urakoinnista. Vaikka olen koko nuoren ikäni urheillut ja nostellut puntteja, eilinen oli ollut liikaa. Palaan jassikalle ja heittelen puolet kuormasta takaisin kuoppaan. Asikainen katselee tupakka hampaissaan lapioimista ja ilkkuu höyhensarjalaiseksi.

Saan kevyemmän kuorman helposti perille, mutta arvaan jo Heinosen kommentit.

– Voi helvetti minkä lehmän paskaläjän sä nyt toit? Perkeleen poika, homma tökkii jo aamusta!

– Ootas, kunhan kone lämpiää!

– Tästähän joutaa vaikka aamupaskalle. Kippaa kuorma paikkaansa. Käyn skeidalla ja sumpilla.

Lihakset vertyvät työrytmiin, ja uskallan kolmannella kerralla ottaa jo täyden satsin. Kun olen kärrännyt kymmenisen kuormaa, huomaan Heinosen tulleen takaisin. Tämä kykkii takapuoli pystyssä huoneen nurkassa oikolautansa kanssa.

– Perkeleen poika, oot laittanut kuormia liian lähelle. Saatana, näitä nyt pitää levitellä käsin pitkin lattiaa!

En kommentoi, vaan kärrään pienessä hurmiossa kuorman toisensa jälkeen. Olen oppinut kärräyksen salat. Pidän nyt kädet suorina, niin ne eivät rasitu, lisäksi painovoiman hallitsen vartalollani suorien käsien välityksellä. Kallistan kottareita hyvissä ajoin ennen käännöksiä ja oikaisen ne vielä silloin, kun niissä on vauhtia. Raskaatkin kuormat nöyrytyvät. Huumaannun taidoistani. Lisään entisestään vauhtia.

Heinonen on nyt hiljaa ja keskittyy työhönsä. Kun työ siirtyy lähempiin huoneisiin, matka myllyltä lattioille lyhenee ja sen myötä kärräysteho lisääntyy. Lasken, ettei Heinonen ehdi levittää ja sliipata siihen tahtiin kuin tuon uutta kamaa.

Mies on tekaissut päähineen nenäliinastaan solmimalla sen nurkat, mutta hiki tippuu otsalle ja flanellipaidan selkämys on läpimärkä. Kärrään raivoisasti lisää kuraa Heinosen selän taakse. Huomaan, että mies jää jo saarroksiin. Nousee selkäänsä oikoen pystyyn ja kaivaa rintataskusta tupakan. Hän ei tahdo saada tulta, sillä kädet tärisevät niin, ettei tikku osu askin kylkeen. Kun hän lopulta saa vedettyä ensihenkoset, hän sanoo:

– Kylläpäs sitä kamaa nyt tulee! Käy vaikka syömässä ennen muita, niin ei tartte jonotella.

– Pomo sano eilen, että niillä joilla ei ole varaa omaan kelloon, konginsoitto on merkinä ruokatunnin alkamisesta. Ja ettei kellään ole mitään asiaa ruokalaan ennen sitä. Ehdin ennen ruokista tuoda vielä monta kärryllistä!

– Annas nyt poika olla tuomatta! Näähän jämähtää käsiin, voi vitun ikenet!

– Mulla se keikka nyt kusee, kun tollasia kuranlevittäjiä annetaan meikäläiselle. Pistähän lattiamestari Heinonen vauhtia, niin saadaan sitä silavaa leivän päälle, kun eilen väitit jääneesi mun takia ilman!

Heinonen paiskaa oikolaudan massaansa ja häviää kellarista. Tiedän sanoneeni liikaa, mutta päätän vielä kärrätä niin paljon kuin ehdin.

Betonimyllyllä Asikainen kiroilee hiestä märkänä, mutta kun kerron mitä olen tekemässä, hän heittelee sementtiä pyörivään nieluun kuin henkiahieverissä. Hän on juonessa mukana.

En mene ruokatunnilla edes syömään, vaan ostan kanttiinista lihapiirakan ja puolikkaan maidon. Vetäisen ne seisaaltani sisuksiin.

Vastaava mestari astuu pääovesta kellarin käytävälle. Huudan.

– Pois tieltä tai tulee ruumiita!

Lähestyn juoksujalkaa laakongilla seisovaa mestaria, joka pomppaa viime hetkellä seinän viereen. Kippaan kärryllisen betonia levittämättömien kasojen kaveriksi. Heinonen seisoo nilkkoja myöten massassa ja levittää kätensä voimattomana. Mestarin kasvot ovat peruslukemilla, kun tämä arvioi syntynyttä tilannetta. Heinonen valittaa.

— Kato ny perkele mitä täällä tapahtuu! Tää idiootti hukuttaa meikäläisen, eikä lopeta, vaikka mitä sille sanoo!

Harmaatukkainen mestari ottaa kypärän päästään, pyyhkäisee otsalta hikikarpalon, kaivaa timpurinkynän taskustaan ja tekee kellarin seinään ison ristin.

— No nyt on kerrankin massaa Heinoselle tarpeeksi. Ruksi siitä seinään! Olisko nyt syytä pyytää nuorelta mieheltä vaikkapa anteeksi se eilinen kestovittuilu, niin saadaan tasapainoon tämä lattiavalu homma?

— Saatana, mä mitään pyydä!

Mestari hieroo otsaansa ja sanoo.

— Nyt tarvitaan pari apumiestä levittämään kuraa, jotta sinulle jää pelkkä sliippaus ja viimeistely. Jumalauta, kun on kuraa ruhtinaallisesti!

— No tuolla on pesutuvan lattia myös täynnä, opastan miehiä.

— Voi helvetti! Haepa Asikainenkin tänne, niin saadaan vielä yksi mies lisää. No Heinonen, mites olis pieni sovittelu?

— No tuota, en olis uskonut, että toi kusi... tai no, joka tapauksessa on se kova kärräämään, mutten mä mitään rupee pyytelee.

Heilautan miehille kättä ja lähden. Työmaaparakissa vaihdan kuivat vaatteet ja lähden toimistolle pyytämään lopputiliä. Mestari nostaa katseensa piirustuksesta ja katsoo hämmästyneenä.

— Mihinkäs sä keskellä päivää olet menossa?

— Saako lopputilin täällä käteen vai lähetetäänks se himaan?

– Mikä lopputili?

– Eiks tää ole tässä?

– No ei! Tietkö edes mitä teit? Olen kaksikymmentä vuotta kuunnellut tän Heinosen jatkuvaa itkua ja nyt se sai kerrankin maistaa omaa lääketään. Koko työmaa hykertelee, koska vakiporukka ei uskalla tollasta sille tehdä! Se on näitä liiton miehiä.

– Minkä liiton?

– Rakennustyöväenliiton. Järjestöjyrä ja perse penkissä milloin mistäkin olemattomasta syystä.

– Ai jaa. En mä sellasista mitään tiedä.

– Et sä mitään lopareita ota. On parasta, että menet Pihlajamäen työmaalle loppuviikoksi ja maanantaina tulet tänne takaisin. Täällä on kyllä hommia sulle koko kesäksi.

– Mutta kun...

– Ei mitään muttia. Mene loppupäiväksi vaikka uimastadikalle, kun aurinkokin taas paistaa. Pistän tuplapiiskat ja kahdeksan tuntia tältä päivältä. Käyks sillai?